

Reactie op consultatieronde WRL van Gemeente Gennepe

maandag 20 Maart 2023 – Op voorgenoemde datum heeft een consulerend gesprek plaatsgevonden op locatie Gemeentekantoor Gennepe met wethouder Peter Stevens, met ambtelijke ondersteuning van Martin Peeters en Michiel de Greef.

<u>Gennepe</u>		
Maandag	20 maart 2023	09:30-10:30
Wethouder Stevens		
Martin Peeters en Michiel de Greef		
Tijdelijke voorzorgsmaatregel nodig: Nee		
Gemeente Gennepe geeft aan dat de urgentie voor dergelijke regels in het zuiden hoger is, en kan zich voorstellen dat dit gebied nu prioriteit heeft. Desondanks is het wel belangrijk om ook in gemeente Gennepe voorbereid te zijn op de toekomst. Kijkend naar de overstroming Zuid-Limburg in juli 2021 kunnen dergelijke waterstanden ook hier voorkomen. De impact zal echter minder groot zijn, mede omdat de te verwachten hoge waterstanden in Gennepe dan al enkele dagen van te voren bekend zijn. Buitendijks zijn de zones rondom Maas, Niers en beken opgenomen in de bestemmingsplannen. Rondom de Niers liggen er vooral natuur / agrarisch met waarden bestemmingen en in enkele gevallen nog water gerelateerde dubbelbestemmingen. Hierdoor zijn bebouwingsmogelijkheden daar beperkt.. Verder worden ontwikkelingen afgestemd in het kader van het waterloket en wat betreft klimaatadaptieve bouwwijze (zoals nieuwbouw op terpen) wordt aangegeven dat dit gebiedsgericht beoordeeld wordt, en men in afwachting is van Rijks- of provinciaal beleid dienaangaande. In zijn algemeenheid heeft het Waterschap Limburg een grote verantwoordelijkheid bij hoogwaterbescherming en bij (de afhandeling van) oppervlaktewater in het buitengebied (bekensysteem). De gemeente is met name verantwoordelijk voor afhandeling van stedelijk water. Overigens wordt belangrijk geacht dat naast aandacht voor wateroverlast er ook aandacht is voor de verdrogingsopgave. Daarnaast ligt de focus in de gemeente Gennepe met name op de Maas en de invloed daarvan op de Niers bij hoge waterstanden. De gemeente Gennepe heeft zich te houden aan de Beleidslijn grote rivieren, waardoor momenteel beperkte ontwikkelruimte in gebieden aanwezig is. In een bepaald gebied (Lob van Gennepe) is woningbouw gepland en er zijn afspraken met Rijkswaterstaat gemaakt dat wanneer de dijken verhoogd zouden zijn (norm 1:300) de functie waterbergend regime / winterbed opgeheven zou worden. Al dan gaat ook de Wet tegemoetkoming schade bij rampen onverkort voor dit binnendijks gelegen gebied gelden. Vanwege de bijzondere functie van de Lob van Gennepe gaat daar de “begrensde gebiedsontwikkelruimte (bgr) gelden. Ten aanzien van de juridische uitwerking van de dienaangaande met de Minister gemaakte afspraken (Kamerbrieven 2020 en 2021) wordt in samenspraak tussen Rijk en gemeente een juridisch construct opgezet (instructieregels en BOK onder de Omgevingswet). Bij de gemeente is zorg of de met de Minister in 2020 en 2021 gemaakte afspraken ook daadwerkelijk worden nagekomen, onder andere gezien het Nationaal programma water en bodem sturend. NB. in het kader van de Consultatieronde Opbouwplan programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg heeft de gemeente Gennepe een ambtelijke (en door de portefeuillehouder		

geaccordeerde) reactie verzonden op 30 maart 2023. Tijdens het gesprek op 20 maart waren de in het kader van de consultatieronde beschikbare stukken namelijk nog niet bekend in het gemeentehuis.

Op 30 Maart 2023 is een reactie verzonden aan de leden van team WRL

Auteur: Martin Peeters

Op 23 maart 2023 ontving ik van u het Opbouwplan van het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg ter ambtelijke consultatie. U biedt tot en met 30 maart 2023 de ruimte voor een reactie. Gezien deze korte tijd is het niet mogelijk een uitgebreide interne raadpleging te doen. In dat licht bezien hierbij mijn reactie.

Commitment gemeente Gennep

Momenteel ligt de focus van het proces primair op Zuid- Limburg. Gezien de gevolgen aldaar van het hoogwater van zomer 2021 is dat begrijpelijk. De ramp heeft ons allen laten inzien dat de opgave waarvoor we staan niet alleen het primaire water, de Maas, betreft maar ook het regionale watersysteem. Immers ook voor hoogwaterveiligheid t.a.v. van onze Maas geldt dat de ketting zo zwak is als de zwakste schakel! Door het regionale watersysteem water-robust te maken, kan schade worden verminderd en kan er voor worden gezorgd dat ontwrichting van de samenleving zoveel mogelijk wordt voorkomen. Op 11 juli 2022 heeft u (via mij) het commitment van onze portefeuillehouder, Peter Stevens, ontvangen t.a.v. het Programma WRL.

Opbouwplan WRL

Het Opbouwplan bestaat uit 68 bladzijden met een zeer compacte beschrijving van (mogelijke) beleidskeuzes en proces. Daarbij ligt de focus op Zuid-Limburg. Het plan is, zover mij bekend, ook niet opgesteld in samenspraak met de gemeentelijke organisaties of de regionale ruimtelijke beleidstafel voor wat Noord-Limburg betreft. Het zou voor het begrip van de inhoud beter geweest als die afstemming er wel was geweest.

In het Programmaplan noemt u drie hoofddoelstellingen. Hieronder ga ik daar kort in met de focus op het lokale niveau van de gemeente Gennep.

1. Het vergroten van de fysieke robuustheid van het watersysteem.

In onze gemeente is de Niers de belangrijkste drager van het regionale watersysteem. Het waterpeil in de Niers wordt bij hoogwater opgestuwd door het water vanuit de Maas. Dit effect treedt op tot voorbij de Duitse grens. Het gebied ten noorden van de Niers wordt beschermd door dijkkring 54 (en hoge gronden). In het kader van het project Lob van Gennep zal het projectgebied binnen 4 jaar beschermd worden cf. de landelijk hoogwaterveiligheidsnorm. Het gebied ten zuiden van de Niers wordt beschermd door dijkkring 55. In het kader van Maas2050 (Waterschap Limburg) zal versterking van dijkkring 55 geprioriteerd worden opgepakt. Evenwel vrezen wij dat nog onvoldoende aandacht is besteed aan de waterveiligheid ten oosten van dijkkring 55 en ten zuiden van de Niers (met name langs de Looiseweg). De kans dat bij extreem hoog water aldaar schade optreedt aan woningen en gebouwen neemt toe gezien de klimaatvoorspellingen. Het is wenselijk dat daar onderzoek naar wordt gedaan!

Daarnaast vragen wij u nogmaals aandacht voor de gevolgen van de bruinkoolwinning bij Lützenrath en omgeving op het waterpeil van de Niers (wegpompen water). Wij hebben onvoldoende inzicht of de te treffen tegenmaatregelen voldoende effectief zijn ten aanzien

van een toekomstbestendige Niers, zowel ten aanzien van de natuuropgave als de wateropgave (waaronder verdroging).

Uitgangspunt voor ons gebied, en zeker ook voor het stroomgebied van de Niers, is dat we ons moeten richten op het zoveel mogelijk vasthouden van water, zonder dat de kans op natte voeten dreigt. Mogelijkheden om zaken als verdroging, vernatting en hoogwater in samenhang te organiseren zijn het onderzoeken waard.

2. Het beter verankeren van leidende principes van “Water en Bodem sturend” in de ruimtelijke ordening.

In de Pijler Water en bodem sturend voor WRL wordt beschreven vanuit welke doelstelling en afbakening activiteiten in gang moeten worden gezet om het water- en bodemsysteem een sturende rol te laten hebben in de ruimtelijke ordening. Zoals uit het Kamerdebat over “Water en Bodem sturend” van 27 maart 2023 bleek is nog veel onduidelijk over de daadwerkelijke doorwerking. Zo is op rijksniveau beleid in voorbereiding over bijvoorbeeld klimaatadaptief bouwen en een afwegingskader ten aanzien van groen in de bebouwde omgeving. Daarenboven is het provinciale LPLG nog in ontwikkeling. Daarom vraag ik u om naast onder meer de natuurdoelstellingen aandacht te blijven houden voor het toekomstperspectief van de huidige grondeigenaren en gebruikers. Het gaat immers om de leefbaarheid van ons platteland. Samenspraak met de lokale overheid en Regio is daarbij essentieel.

3. Het verhogen van de zelfredzaamheid van inwoners om voorbereid te zijn op eventuele extreme wateroverlast in de toekomst.

Graag werken wij met u samen om de zelfredzaamheid van bewoners en gebruikers te bevorderen. Daarbij heeft ook de Veiligheidsregio Noord-Limburg een rol. De Veiligheidsregio's Limburg-Noord- en Zuid-Limburg hebben recent de huidige hoogwaterdraaiboeken van de gemeenten in onze provincie getoetst. Hieruit is gebleken dat de draaiboeken van de gemeenten in Noord-Limburg heel aardig op orde zijn. In Zuid-Limburg was dit niet het geval. De aanbeveling vanuit de hoogwatercrisis evaluatie blijkt dan ook met name consequenties te hebben voor de gemeenten uit Zuid-Limburg. De gemeenten uit Noord-Limburg hebben daarom in januari 2023 de opdracht gekregen van de Veiligheidsregio om de huidige draaiboeken op basis van een handreiking te toetsen en daar waar nodig te completeren. Dit zal in Q2 2023 worden afgerond.

Governance

Eerder heb ik aangegeven dat de betrokkenheid van de gemeenten (in Noord-Limburg) tekort schiet en beter ingevuld zou moeten worden. Met name waar het gaat om de verbinding met het ruimtelijk domein. Alle gemeenten worden geconfronteerd met een enorme druk op de ruimte: naast hoogwaterveiligheid (en de daarvoor noodzakelijke extra ruimte) worden wij geconfronteerd met opgaven ten aanzien van energietransitie, landbouwtransitie, biodiversiteitscrisis, waterkwaliteitsopgave, woonopgave en andere. Om het hoofd te kunnen bieden aan al deze opgaven is het bieden van samenhang op boven-sectoraal niveau (integraliteit) noodzakelijk. Om die reden werken wij intensief samen met de provincie, om gebiedsgericht en integraal naar vraagstukken te kijken vanuit het ruimtelijk domein.

In Noord-Limburg hebben wij bestuurlijk overleg rondom alle ruimtelijke vraagstukken. Wat ons betreft hoort dit opbouwplan ook daar thuis. WRL dient een onderdeel en onderwerp zijn op de

ruimtelijke tafel van de regio Noord Limburg. Beperkingen, regels of concrete invulling van watervraagstukken in Noord Limburg zullen we altijd in samenhang met andere opgaven willen bezien, temeer daar de aard van de opgave voor WRL in Noord-Limburg verschilt van de acute noodzaak om snel te handelen in het zuiden. Laten we samen onderzoeken hoe hieraan vorm gegeven kan worden.